

ÖĞRETMENLERDE ÖZNEL İYİ OLUŞ: KKTC ÖRNEĞİ

SUBJECTIVE WELL-BEING IN TEACHERS: TRNC EXAMPLE

Dr. Selahattin YAKUT

Felsefe ve Din Bilimleri ABD, selahattin_yakut@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3189-2123>

ÖZ

Öğretmenlerde öznel iyi oluş düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmanın araştırma grubu, KKTC’de görev yapmakta olan ve tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 22 (% 25) bayan ve 66 (% 75) erkek olmak üzere toplam 88 öğretmenden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında “Öznel İyi Oluş Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin SPSS programında Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H analizleri yapılarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde cinsiyet, yaş, görev yapılan okul türü değişkenlerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir fark oluşturmadığı; aile ortamından memnuniyet, okul ikliminden memnuniyet ve düzenli spor yapma değişkenlerinin ise öznel iyi oluşu istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretim, Öğretmen, Öznel İyi Oluş

ABSTRACT

The research group of this study aimed to examine the level of subjective well-being in terms of various variables in teachers. It consists of 88 teachers, 22 (25%) female and 66 (75%) males, who are working in the TRNC and selected by chance sampling. The "Subjective Well-Being Scale" and the "Personal Information Form" were used to collect the data. Mann Whitney U and Kruskal Wallis H analyzes were performed in the SPSS program. The results were as follows: Gender, age, school type did not make a statistically significant difference on subjective well-being of teachers. satisfaction with the family environment, satisfaction with the school environment, and regular sports making variables had a statistically significant effect on subjective well-being.

Key Words: Education, Instruction, Teacher, Subjective Well-Being

1.GİRİŞ

İnsanoğlunun yaşam serüveni içerisinde içsel dünyasının merkezine yerleştirdiği en önemli varoluşsal ideallerinden birisi olan “mutlu olmak”, insanın yaşamsal faaliyetlerinde de en önemli motivasyon kaynaklarından biridir. Sosyal, psikolojik, zihinsel, duygusal vb. çok boyutlu bir varlık olan insanın bu boyutlar arasında uyumu sağladığı ölçüde “mutlu olma” idealine yaklaştığı ancak bu boyutlar arasında çıkan bir problemin tonu ve şiddetine göre yalnızlık, yabancılaşma, kaygı, stres, şiddet, depresyon, karamsarlık, umutsuzluk, iletişimsizlik, içe kapanıklık gibi psikososyal ve intihar gibi psikopatolojik travmalarla yüzleşmek zorunda kaldığı ve bunun bir sonucu olarak söz konusu ontolojik idealinden uzaklaştığı da bir gerçekliktir. İnsanın “mutlu olma” yada “mutsuz olma” ikilemi içerisinde içsel dinamiklerini kullanabildiği ölçüde yaşamıyla ilgili inisiyatif alabildiği ve yaşamındaki tercihlerini etkileyen en temel gücün de yine kendi potansiyellerini kullanabilmesiyle ilgili olduğu söylenilebilir.

Bu anlamda insan doğasının psikolojik gücünü araştırarak, bireyin olumsuz özelliklerle ve duygularla mücadele etmesine yardımcı olmayı ve iyilik halini arttırmayı hedefleyen yeni bir yaklaşım olarak ortaya çıkan pozitif psikolojinin (Yavuz, 2006) en önemli araştırma alanlarından birisi şüphesiz “öznel iyi oluş” tur.

“Bireyin uygun bir şekilde bir bütün olarak yaşamının toplam kalitesini yargılama derecesi” (Diener ve diğ., 1998) ; yaşamımızdaki pozitif duygulanımların toplamı (Yurcu ve Kocakula, 2015); yaşamımızı bilişsel ve duygusal açıdan subjektif olarak değerlendirmemiz, yaşamımızdaki pozitif etkenlerin varlığı ve negatif etkenlerin yokluğu, yaşam doyumumuzun öznel ifadesi (Myers ve Deiner, 1995), yaşamdan duyulan

doyumun ve hoşnutluğun bir birleşimi (Lyubomirsky, 2007) olarak anlandırılan “öznel iyi oluş”un; aile desteği algısı (Gülaçtı, 2010); iyimserlik eğilimi (Doğan, 2006 ; Tuzgöl Dost,2007; Eryılmaz ve Atak, 2011); özsaygı (Eryılmaz ve Atak, 2011;Türkmen, 2012); sosyal ilişkiler (Diener ve Ryan 2009); empatik eğilim (Büyükcebeci ve Deniz, 2017), (Gül vd., 2017); sosyal destek (Yalçın,2014); akademik başarı (Koçak ve Tatay, 2016), (Tuzgöl Dost, 2007); içsel güdülenmeye sahip olmak (Özer, 2009); umut (Şahin ve ark., 2012); yaşamda anlamın varlığı (Şahin ve ark., 2012); temel psikolojik ihtiyaçların karşılanması (Deci ve Ryan, 2000); psikolojik dayanıklılık (Terzi, 2005) gibi olumlu duygu durumlarıyla pozitif yönlü anlamlı ilişkisi; yalnızlık (Tuzgöl Dost, 2007; Yılmaz ve Aslan, 2013; Yurcu ve Kocakula, 2015; Koçak ve Tatay, 2016; Büyükcebeci ve Deniz, 2017); Sosyal dışlanma (Büyükcebeci ve Deniz, 2017); mutluluk korkusu (Sarı ve Çakır, 2016); internet bağımlılığı (Derin, 2013); anlam arayışı (Şahin ve ark., 2012); kaygı ve öfke (Ryff ve Singer, 2008); depresyon (Arslan vd., 2011); sigara ve alkol kullanımı (McCann, 2010; Atak, 2011) gibi olumsuz olarak değerlendirilebileceğimiz duygu durumlarıyla negatif yönlü anlamlı ilişkisi, insanın sosyal, psikolojik, duygusal ve zihinsel dünyasında merkezi bir rol oynadığını ve de insanın ontolojik olarak mutlu olma ideali açısından son derece önemli olduğunu bizlere göstermektedir.

Kısa süreli anlık mutluluğu değil, uzun süreli ve daha geniş kapsamlı iyi olma halini açıklayan öznel iyi oluş kavramı (Uçan ve Kıran Esen, 2015); kişinin karşılaştığı olaylara verdiği tepkileri, içsel duygu durumunu, sosyal hayatındaki (arkadaşlık, evlilik, iş, okul) ilişkilerine dair hoşnutluğunu içeren subjektif bir bakış açısını yansıtmaktadır (Diener vd., 2003).

“Yalnızca hastalık veya sakatlığın yokluğu değil; fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak tam bir iyilik hali” olarak tanımlanan sağlığın (WHO, 2006) en önemli göstergelerinden birisi olarak değerlendirilebileceğimiz “öznel iyi oluş”u etkileyen temel faktörler (a) biyo-sosyal değişiklikler: cinsiyet, yaş vb. (b) kişilik değişkenleri: öz saygı, dışa dönüklük vb. (c) sosyal destek değişkenleri: aile, iş doyumunu vb. şeklinde kategorize edilmiştir (Diener, 1984 ; Dost, 2010).

“Öznel iyi oluş”, insanlığın en önemli faaliyetlerinden birisi olarak niteleyebileceğimiz “eğitim” açısından da son derece önem arz eden bir konudur. Zira geleceğimizin inşa merkezleri olarak düşünebileceğimiz eğitim kurumlarında eğitimin nitelikli ve her bakımdan sağlıklı bireyler yetiştirme temel amacına uygun olarak gerçekleşmesi, eğitimin lokomotifleri olarak değerlendirilebileceğimiz öğretmenlerin “öznel iyi oluş” düzeylerinin yüksek olmasıyla yakından ilişkilidir. “İş yaşamının niteliği, bireyin özel ve sosyal yaşamını da etkilediğinden dolayı” (Şişman ve Turan, 2004) Öğretmenlerin performanslarını istenen düzeye çıkarabilmesi her şeyden önce moral- motivasyonlarının ve öznel iyi olma düzeylerinin üst düzeyde olmasıyla mümkündür. Çünkü öznel iyi olma durumu yeterli düzeyde olmayan bir öğretmenin potansiyellerini açığa çıkarması, iyi bir performans sergilemesi ve görevini en ideal şekilde yerine getirebilmesi son derece imkansızdır. Ayrıca öğretmenlerin toplumun her kademesiyle yoğun bir etkileşim ve iletişim içinde olmalarından dolayı, onların yaşamları muhtemel bir psikososyal problemin tüm bu geniş kitleleri direkt yada dolaylı olarak etkilemesi kuvvetli bir olasılıktır. Bu durum öğretmenlerin “öznel iyi olma” düzeylerinin yükseltilmesini gerekli kılmakta ve bu konuyla ilgili yapılacak araştırmaları daha da önemli hale getirmektedir.

Araştırmanın Amacı

Öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde hangi değişkenlerin ne ölçüde etkili olduğunu tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmamızda şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Cinsiyet değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?
- 2- Yaş değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?
- 3- Görev yapılan okul türü değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?
- 4- Aile ortamından memnuniyet değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?
- 5- Görev yapılan okul ikliminden memnuniyet değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?
- 6- Düzenli spor yapmak öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?

Yöntem

Araştırmada, KKTC’de görev yapan çeşitli branşlardan öğretmenlerin öznel iyi oluşlarının çeşitli demografik değişkenlerle olan ilişki düzeylerini belirlemeye yönelik tarama niteliğinde betimsel (survey) bir model benimsenmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni “öznel iyi oluş” düzeyi; bağımsız değişkenleri ise “cinsiyet,

yaş, görev yapılan okul türü, aile ortamından memnuniyet, okul ikliminden memnuniyet, düzenli spor yapma" değişkenleridir.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, MEB yurtdışı öğretmenlik sınavını kazanarak Bakanlıklar arası kültür komisyonunun kararıyla Türkiye'den gelen ve KKTC'de görev yapan çeşitli branşlardan "tesadüfi örneklem" (Seyidoğlu, 2000) yoluyla seçilen toplam 88 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan 88 öğretmenin değişkenlere göre yüzdelik dağılımları şu şekildedir: Cinsiyet değişkenine göre örneklemin % 25'i bayan, % 75'i erkektir; yaş değişkenine göre örneklem % 22.72'i (20-30), % 60.22 (31-41), %17.06'sı (42 ve üzeri) yaş aralığındadır; Görev yapılan okul türü değişkenine göre örneklemin %52.27'i Ortaokul, %31.81'i Lise, %15.92'i diğer (İlkokul, anaokulu, özel eğitim vb.) görev yapmaktadır; Aile ortamından memnuniyet düzeyi değişkenine göre örneklemin % 40.9'u normal, % 32,95'i memnun, % 26.15'i çok memnun olduklarını ifade etmişlerdir; Görev yapılan okul ikliminden memnuniyet düzeyi değişkenine göre örneklemin %43.18'i normal, % 35.22'si memnun, % 21.6'sı çok memnun durumdadır; Düzenli spor yapma değişkenine göre örneklemin % 56.82'i düzenli olarak spor yapmadığını, %43.18'u ise düzenli spor yaptığını ifade etmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, verilerin toplanması amacıyla örnekleme "Kişisel Bilgi Formu" ve "Öğretmen Öznel İyi Oluş Ölçeği" uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu : "Kişisel Bilgi Formu"yla araştırmaya katılan deneklerin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, görev yapılan okul türü, aile ortamından memnuniyet, görev yapılan okul ikliminden memnuniyet, aktif spor yapma durumu) ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

Öğretmen Öznel İyi Oluş Ölçeği : Ölçek, (Renshaw, Long ve Cook,2015) tarafından geliştirilen ve (Ergün ve Sezgin Nartgün, 2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan bir ölçektir. Ölçeğin güvenilirliğine yönelik tarafımızca yapılan güvenilirlik testi sonucu da "Öğretmen Öznel İyi Oluş Ölçeği" nin Cronbach"s Alpha değeri 0.848 olarak ölçülmüştür. Bu durum Akgül ve Çevik'in (2003) "0.90-1.00 olduğunda mükemmel, 0.80-0.89 arasında olduğunda çok iyi, 0.70-0.79 arasında olduğunda iyi, 0.60-0.69 arasında orta, 0.500-0.59 arasında olduğunda zayıf ve 0.50'nin altında olduğunda kabul edilemez" şeklindeki ölçek güvenilirlik katsayısı ölçütüne göre 0.80-0.89 aralığında olan ölçeğin güvenilirlik değeri olarak "çok iyi" durumda olduğunu göstermektedir.

Bulgular

Bu bölümde örnekleme uygulanan " Öğretmen Öznel İyi Oluş Ölçeği"nden elde edilen verilerle yapılan istatistiksel işlemler ve bu işlemlerin sonucu elde edilen bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci sorusu "Cinsiyet değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?" şeklindeydi.

Tablo 1 : Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X	SS	Sıra Ort.	Sıra T.	U	P
Bayan	22	52.04	13.443	78.67	4458.5	1894.6	,057
Erkek	66	49.09	11.968	69.89	5864.5		

Tablo 1 incelendiğinde örneklemin cinsiyet değişkenine göre öznel iyi olma puanlarının (U=1894.6; P=0.57, $p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Araştırmanın ikinci sorusu "Yaş değişkeni öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyini etkilemekte midir?" şeklindeydi.

Tablo 2 : Örneklemin Yaş Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Yaş	N	X	SS	Sıra Ort.	X2	P
20-30	20	53.28	14.037	68.43	3,116	,183
31-41	53	51.14	13.452	72.18		
42 ve üzeri	15	49.42	12.235	75.16		

Tablo 2 incelendiğinde örneklemin kıdem (yaş) değişkenine göre öznel iyi oluş düzeyi (X2=3.116; p=0.183, $p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Tablo 3 : Örneklemin Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Okul Türü	N	X	SS	Sıra Ort.	X2	P
Ortaokul	46	44.31	13.183	62.38	2,876	,068
Lise	28	46.24	11.218	69.41		
Diğer	14	48.11	12.327	70.34		

Tablo 3 incelendiğinde örneklemin görev yapılan okul türü değişkenine göre öznel iyi oluş düzeyi ($X^2=2,876$; $p=0.068$, $p>0.05$) *istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır*

Tablo 4 : Örneklemin Aile Ortamından Memnuniyet Düzeyi Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Aile ortamı	N	X	SS	Sıra Ort.	X2	P
Normal	36	49.24	13.368	67.53	7,557	,023
Memnun	29	55.36	11.382	74.47		
Çok Memnun	23	60.21	15,327	82.48		

Tablo 4 incelendiğinde örneklemin aile ortamından memnuniyet düzeylerine göre öznel iyi oluş puanlarının ($X^2=7,557$; $p=0.023$, $p<0,05$) *istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir*. Aile ortamından çok memnun olan katılımcıların öznel iyi oluş puanları, aile ortamından normal ve memnun düzeyde olan katılımcıların öznel iyi oluş puanlarından istatistiksel açıdan anlamlı fark oluşturacak derecede daha yüksektir.

Tablo 5 : Örneklemin Görev Yapılan Okul İkliminden Memnuniyet Düzeyi Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Okul İklimi Memnuniyeti	N	X	SS	Sıra Ort.	X2	P
Normal	38	48.54	13.019	67.53	6,688	,029
Memnun	31	53.28	12.217	74.47		
Çok Memnun	19	61.54	14..312	82.48		

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların görev yapılan okul ikliminden memnuniyet düzeylerine göre öznel iyi oluş puanlarının ($X^2=6,688$; $p=0.029$, $p<0,05$) okul ortamından çok memnun olan katılımcılar lehine *istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir*. Diğer bir ifadeyle görev yapılan okul ikliminden çok memnun olan katılımcıların öznel iyi oluş puanları, normal ve memnun düzeyde olan katılımcıların öznel iyi oluş puanlarından istatistiksel açıdan anlamlı fark oluşturacak derecede daha yüksektir.

Tablo 6 : Örneklemin Düzenli Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Düzenli Spor	N	X	SS	Sıra Ort.	Sıra T.	U	P
Yapan	38	59.28	15.345	63.14	5389.4	16870.2	,039
Yapmayan	50	52.13	13.221	57.34	4936.2		

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların düzenli spor yapma durumu değişkenine göre öznel iyi oluş puanlarının ($U=16870.2$; $p=0.039$, $p<0,05$) düzenli spor yapanlar lehine *istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir*.

Tartışma

Araştırmamızda öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeylerinin “*cinsiyet, yaş, görev yapılan okul türü, aile ortamından memnuniyet, okul ikliminden memnuniyet, düzenli spor yapma*” değişkenleri açısından ne yönde farklılaştığı incelenmiştir. Bulgulara ait tartışmalar şu şekildedir:

Araştırmamızda cinsiyet değişkenine göre bayan öğretmenlerin öznel iyi oluş puanlarının erkek öğretmenlerin öznel iyi oluş puanlarından yüksek olduğu ancak bu farkın ($U=1894.6$; $p=.057$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeylerine yönelik (İlhan, 2005) (Cenkseven ve Akbaş, 2007), (Saföz-Güven,2008), (Yurcu ve Atay, 2015), (Plagnol ve Easterlin, 2008), (Wermaat, 2005), (Şahin vd., 2012) tarafından yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark olduğu; (Yalız Solmaz,2014), (Tuzgöl-Dost, 2004), (Çelik, 2008), (Saygın, 2008), (Cihangir-Çankaya, 2009), (Osmanoğlu ve Kaya, 2013), (Demir Çelebi ve Sezgin, 2015), (Uçan ve Kıran Esen, 2015), (Wilson, 1967) (Rees, Goswami ve Bradshaw, 2010), (Aypay ve Eryılmaz, 2011), (Akgündüz ve Bardakoğlu, 2012), (Long, Huebner, Wedell ve Hills, 2012),

(Ulloa, Moller ve Sousa-Poza, 2013) tarafından yapılan araştırmalarda ise bizim araştırma sonuçlarımızla örtüşür şekilde cinsiyet değişkenine göre öznel iyi oluş puanları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu farklı sonuçlar bizlere cinsiyetin öznel iyi oluş üzerinde önemli bir yordayıcı olduğunu ancak cinsiyetin öznel iyi oluşu tek başına anlamlı düzeyde etkileme potansiyeline sahip olmadığını göstermektedir. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin öznel iyi oluşu sadece cinsiyetle açıklanabilecek bir problem olmanın ötesinde farklı kanallarla beslenen ve sadece cinsiyetle sınırlandırmanın mümkün olmadığı boyutta ve derinlikte bir yapı arz etmektedir. Ayrıca öznel iyi oluş, ilk olarak kişinin psikolojik, duygusal, zihinsel ve sosyal dünyasının bir yansıması olarak hayattan alınan doyumla ilgili olup insanın sadece cinsiyetiyle özdeşleştirmenin mümkün olmadığı bir husustur.

Yaş değişkenine göre yaş ilerlemesine bağlı olarak öğretmenlerde öznel iyi oluş puanları düşmekte fakat ortaya çıkan farkın ($X^2=3,116$; $p=,183$, $p>0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmektedir. Konuyla ilgili (Yalız Solmaz,2014), (Demir Çelebi ve Sezgin, 2015),(Özen, 2005), (Çelik, 2008), (Yurcu ve Atay, 2015) tarafından yapılan araştırmalarda da bizim araştırma sonucumuzla örtüşür şekilde yaş ile öznel iyi oluş arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin yaşın ilerlemesine bağlı olarak beden ve zihnen yorgunluk, performansta düşüklük, bilgiye ulaşım ve teknoloji konularındaki hızlı değişime ayak uydurma, kendini sürekli yenileme gerekliliği, verimliliğin azalması gibi problemleri yaşaması büyük bir olasılıktır ve bu durumun öznel iyi oluşu olumsuz etkilemesi beklenir. Ancak araştırma sonuçları yaşın öznel iyi oluşu anlamlı bir fark oluşturacak şekilde etkilemediğini göstermektedir.

Okul türü değişkenine göre görev yapılan okulun türü (Ortaokul, Lise, İlkokul, Anaokulu vb) öğretmen öznel iyi oluş düzeyi üzerinde istatistiksel açıdan ($X^2=2,876$; $p=,068$, $p>0,05$) anlamlı bir fark oluşturamamıştır. Konuyla ilgili (Demir Çelebi ve Sezgin, 2015) ve (Soutter, 2011) tarafından yapılan araştırma sonuçları da bizim araştırma sonuçlarımızı destekler şekilde okul türünün öznel iyi oluş üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre okul türü nötr olarak değerlendirildiğinde öznel iyi oluşu anlamlı fark oluşturacak düzeyde etkilemediği; öznel iyi oluş üzerinde okul türünden ziyade okul şartlarının beklentileri karşılması ve oradan alınan doyumun etkili olduğu söylenilebilir.

Aile ortamından memnuniyet düzeylerine göre aile ortamından memnuniyetlerini “orta düzeyde memnun/memnun/çok memnun” kategorilerinden ‘çok memnun’ olarak ifade eden katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının diğerlerinden daha yüksek olduğu ve ortaya çıkan bu farkın ($X^2=7,557$; $p=,023$, $p<0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmektedir. Yapılan farklı araştırmalarda aile ortamından memnuniyet düzeyinin akademik başarı (Hakan, 2001 ; Güney, 2009), sosyalleşme (Şentürk, 2009) arasında pozitif yönlü ; İntihar olasılığı (Karacabey, 2012; Gözden, 2013), depresyon (Şireli, 2012) ile negatif yönlü anlamlı ilişkisinin saptanmış olması ailenin bireyin sosyal, psikolojik, duygusal anlamda çok boyutlu dünyasını şekillendirme ve moral / motivasyonunu olumlu anlamda en üst düzeyde etkileme gücünün olduğunu bizlere göstermektedir. Dolayısıyla aile ortamından memnuniyetin yüksek olması öznel iyi oluşu anlamlı fark oluşturacak düzeyde etkilemektedir.

Okul ikliminden memnuniyet düzeylerine göre okul ikliminden memnuniyetlerini “orta düzeyde memnun/memnun/çok memnun” kategorilerinden ‘çok memnun’ olarak ifade eden katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının diğerlerinden daha yüksek olduğu ve ortaya çıkan bu farkın ($X^2=6,688$; $p=,029$, $p<0,05$) istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmektedir. Okul iklimiyle ilgili (Karademir, 2013 ; İhtiyaroğlu, 2014; Veziroğlu Çelik, 2014; Öztürk, 2014; Canlı, 2016; Dilbaz Sayın, 2017) tarafından yapılan araştırmalarda olumlu okul ikliminin öğretmenlere motivasyon, yüksek performans, verimlilik, güven, yaratıcılık, doyum olarak yansıdığı; olumsuz okul ikliminin ise öğretmenlerde memnuniyetsizlik, psikolojik yıpranma, moral bozukluğu, motivasyon ve verim düşüklüğü, kısıtlanma duygusu, güvensizlik, işten soğuma gibi olumsuz duygu durumlarına yol açtığı belirtilmektedir. Dolayısıyla bu sonucu; insanların psikososyal, zihinsel ve duygusal olarak kendilerini rahat hissetmelerinin içinde buldukları ortamdan memnuniyet algılarıyla yakından ilişkili olduğu; ortamdan memnuniyetin potansiyellerin dışavurumu, mutlu ve huzurlu ortam algısı, etkin iletişim, başarı, verimlilik konularında olumlu bir etkiye sahip olduğu ve bu durumun da öğretmenlerin okul ikliminden memnuniyet düzeyiyle öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki pozitif yönlü anlamlı ilişkinin oluşmasına kaynaklık ettiği şeklinde değerlendirebiliriz.

Düzenli spor yapma değişkenine göre katılımcıların öznel iyi oluş puanlarının istatistiksel açıdan düzenli spor yapanlar lehine ($U=16870,2$; $p=,039$; $p<0,05$) anlamlı fark oluşturduğu görülmektedir. Konuyla ilgili Çağlayan Tunç (2015) tarafından yapılan araştırma sonucu da bizim araştırma sonucumuzla örtüşmektedir. Ayrıca yapılan farklı araştırmalarda spor yapmanın psikolojik sağlamlık, benlik saygısı ve iyimserlik (Özdemir, 2017), sosyal beceri (Fındık, 2016), Özgüven (Şahin, 2016),benlik saygısı ve özyeterlilik (Yürük Bal, 2015), akademik başarı ve sosyalleşme (Yıldırım, 2015), kendine güven (Çetinkaya, 2015) gibi olumlu

duygu durumlarıyla pozitif ilişkisi ; sosyal kaygı (Çağlayan Tunç, 2015), saldırganlık (Fidan, 2016 ; Shokoufeh, 2014) gibi olumsuz duygu durumlarıyla negatif yönlü ilişkisi araştırma sonucumuzu desteklemektedir. Zira spor yapmanın fiziksel sağlığını yanında psikolojik ve mental sağlığın korunmasında da etkili olduğu (WHO) kabul edilmektedir. Dolayısıyla düzenli spor yapmak, öznel iyi oluşu istatistiksel açıdan anlam oluşturacak derecede etkileme potansiyeline sahiptir.

Sonuç ve Öneriler

Günümüzde insanların hayat kalitelerini, moral-motivasyon durumlarını ve psikosozal dünyalarını direkt yada dolaylı etkileme potansiyeli bulunan “öznel iyi olma” durumu, geleceğimizin mimarları olarak sembolize edebileceğimiz öğretmenlerin görevlerini en ideal şekilde yerine getirebilmeleri konusunda en temel etkenlerden birisi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca araştırmayı daha önemli hale getiren diğer bir husus; toplumun her kademesiyle etkileşim içinde olan öğretmenlerin “öznel iyi olma” düzeylerini olumsuz etkileyecek muhtemel bir psiko-sosyal problemin, sadece kendileriyle sınırlı kalmayacağı ve bu olumsuzluğun tüm toplumda direkt yada dolaylı olarak kendisine yer bulacağı yönündeki kuvvetli olasılıktır.

Bundan dolayı öğretmenlerin “öznel iyi oluş” durumunu anlama ve araştırma alanına katkı sağlama amacı taşıyan bu çalışmamızda: “Öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde cinsiyet, yaş, görev yapılan okul türü değişkenlerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir fark oluşturmadığı; aile ortamından memnuniyet, okul ikliminden memnuniyet ve düzenli spor yapma değişkenlerinin ise öznel iyi oluşu istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilediği” sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, alanyazın bulguları tarafından da büyük ölçüde desteklenmektedir.

Alana katkı sağlayacağını düşündüğümüz bu araştırma sonuçları dikkate alınarak öznel iyi oluşu yordayan “aile ortamından ve okul ikliminden memnuniyet ve düzenli spor yapmak” konularında öğretmenlerin memnuniyet düzeyini yükseltici aile ortamının ve okul ikliminin oluşturulmasına ve düzenli spor yapabilmelerine yönelik gerekli faaliyetlerin ilgili mercilerce yürütülmesi ve de öğretmenlerin öznel iyi oluş düzeylerinin artırılmasına yönelik akademik çalışmaların teşvik edilmesi öneri olarak sunulmaktadır.

Kaynakça

Akgül, Aziz & Çevik, Osman (2003), İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS’te İşletme Yönetimi Uygulamaları, Emek Ofset, Ankara.

Akgündüz, Y. ve Bardakoğlu, Ö. (2012). Subjective well-being levels of vocational high school students. Cumhuriyet International Journal of Education, 1(2), 101-107.

Arslan Cengiz, Güllü Mehmet, Tural Varol (2011), “Spor Yapan Ve Yapmayan İlköğretim Öğrencilerinin Depresyon Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, ss.120-132.

Atak, H. (2011). Yetişkinliğe Geçiş Yıllarında Sigara İçme Davranışının Psikososyal Belirleyicileri Ve Sigara İçmenin Yaşam Doyumu Ve Öznel İyi Oluşla İlişkisi, Klinik Psikiyatri, 14, 29-43.

Aypay, A. ve Eryılmaz, A. (2011). “Relationships Of High School Students’ Subjective Well-Being And School Burnout”. International Online Journal of Educational Sciences, 3(1), 181-199.

Büyükcebeci, Ayçe – Deniz Mehmet Engin (2017), “Ergenlerde Sosyal Dışlanma, Yalnızlık ve Okul Öznel İyi Oluş: Empatik Eğilimin Aracılık Rolü”, International Online Journal of Educational Sciences, 9 (3), ss.723-736.

Canlı, Suzan (2016),”Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Güveninin Okul İklimine Etkisi”, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Cenkseven, Fulya ve Akbaş, Turan (2007). “Üniversite Öğrencilerinde Öznel ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, S. 3 C. 27, s. 43-65.

Cihangir Çankaya, Zeynep (2009). “Özerklik Desteği, Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve Öznel İyi Olma: ÖzBelirleme Kuramı”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, S. 4 C. 31, s. 23-31.

Çağlayan Tunç, Ayşegül (2015), “Sporun Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Ve Öznel İyi Oluş Düzeylerine Etkisi”, YL Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü , Konya.

Çelik, Ş. (2008). “Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarının Duygusal Zekâ Açısından İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Çetinkaya, Turan (2015), “Takım Sporlarında Sporcu Kimliği Ve Sürekli Sportif Kendine Güven İlişkisi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000). “The “What” And “Why” Of Goal Pursuits: Human Needs And The Self Determination Of Behaviour”. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Demir Çelebi ,Çiğdem ve Sezgin, Osman (2015), “Lise Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşları ile Ahlâkî Olgunluk Seviyeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 99-146.
- Derin Sümeyye (2013), “Lise Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Ve Öznel İyi Oluş”, YL Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Diener E, Ryan K. (2009),”Subjective Well-Being: A General Overview”. *S Afr J Psychol* 39:391-406.
- Diener, E. (1984). “Subjective Well-Being”. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- Diener, E., Oishi, S.& Lucas, R. E. (2003). “Personality, Culture And Subjective Wellbeing: Emotional And Cognitive Evaluations Of Life”. *Annual Review Psychology*, 54, pp: 403-425.
- Diener, E., Sapyta, J. J. ve Suh, E. (1998). “Subjective Well-Being İs Essential To Well-Being”. *Psychological Inquiry*, 9(1), 33-37.
- Dilbaz Sayın, Saniye Sanem (2017), “Okul İklimi İle Öğretmen Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Doğan, T. (2006). “Üniversite Öğrencilerinin İyilik Halinin İncelenmesi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 120-129.
- Dost, M.T. (2010). “Güney Afrika Ve Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Öznel İyi Oluş Ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi”. *Eğitim ve Bilim*, 35, (158), 75-89.
- Ergün, Elif ve Sezgin Nartgün, Şenay (2017), “Öğretmen Öznel İyi Oluş Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Sakarya University Journal of Education*, Cilt: 7, Sayı : 2, ss.385-396.
- Eryılmaz A. ve Atak H. (2011). “Ergen Öznel İyi Oluşunun Özsayı Ve İyimserlik Eğilimi İle İlişkinin İncelenmesi”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (www.esosder.org)*, 10(37), 170-181.)
- Fındık, Murat (2016), “Takım Spor Yapanlarla Bireysel Spor Yapanların Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması ,YL Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Mersin.
- Fidan, Cebraail (2016), “İlköğretim 2.Kademe (5.6.7 Ve 8 Sınıf) Öğrencilerinin Spor Yapan Ve Yapmayanların Saldırganlık Durumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kahramanmaraş İli Örneği)”, YL Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Gözden, Şermin (2013), “Ergenlerdeki İntihar Davranışının Dürtüsellik, Öfke İfadesi Ve Aile İşlevselliği Açısından Değerlendirilmesi”, *Tıpta Uzmanlık, Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Has. Eğt. ve Arş. Hastanesi, İstanbul.*
- Gül Hatice,Ünlü Yonca, Pekel Aydın (2017), “Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş İle Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişki”, *Journal of Social & Humanities Sciences Research (SHSR Journal)*, ISSN:2459-1149.Cilt.4, Sayı.15, ss.1861-1865.
- Gülaçtı F. (2010). *The Effect Of Perceived Social Support On Subjective Well-Being. Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 3844-3849.
- Güney, Ahmet (2009), “İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Akademik Başarıları İle Algılanan Aile Yapısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”, YL Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hakan, Aziz (2001), “İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Başarısında Aile Faktörü”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- İhtiyaroğlu, Neslin(2014), “Okul ikliminin öğretmen etkililiği ve öğrenci okul bağlılığı ile ilişkisinin incelenmesi” , Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İlhan, Tahsin. (2005). “Öznel İyi Oluşa Dayalı Mizah Tarzları Modeli”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Karacabey, Çiler (2012), “Ortaöğretim Öğrencilerinin Aileden Algıladıkları Sosyal Destek İle İntihar Olasılığı Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Tuzla İlçesi Örneği)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karademir, Abdulhamit (2013), “Bağımsız Anaokulu Yöneticilerinin Ve Öğretmenlerinin Bakış Açısından Okul İkliminin Eğitim-Öğretim Hizmetlerine Yansımaları”, YL Tezi, Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Koçak Recep, Tatay Emel (2016), “Parçalanmış Ve Tam Aileye Sahip Ergenlerin Akademik Başarı, Öznel İyi Oluş Ve Yalnızlık Düzeylerinin Karşılaştırılması”, number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3407> Number: 46 , p. 1-12, Spring IV

Long, R. F., Huebner, E. S., Wedell, D., H ve Hills, K. J. (2012). “Measuring School-Related Subjective Well-Being İn Adolescents”. American Journal of Orthopsychiatry, 82, 50-60.

Lyubomirsky, S. (2001). “Why Are Some People Happier Than Others? The Role Of Cognitive And Motivational Processes İn Well-Being”. American Psychologist, 56, 239-249

Mccann, S. J. (2010). “Subjective Well-Being, Personality, Demographic Variables, And American State Differences İn Smoking Prevalence”, Nicotine & Tobacco Research: Official Journal Of The Society For Research On Nicotine and Tobacco, 12(9), 895-904.

Myers, D. G. ve Diener, E. (1995). “Who Is Happy?”. Psychological Science, 6(1), 10-19.

Osmanoğlu, Devrim Erginsoy ve Kaya, Halil İbrahim (2013). “Öğretmen Adaylarının Yükseköğretime Dair Memnuniyet Durumları İle Öznel İyi Oluş Durumlarının Değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 12, s. 45-70.

Özdemir,Emrah (2017), “Sporcuların ve Sedanterlerin Psikolojik Sağlık, Benlik Saygısı, İyimserlik Ve Kontrol Odağı Düzeylerinin Karşılaştırılması”, YL Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Özen, Ö. (2005). “Ergenlerin öznel iyi oluş düzeyleri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Özer, G. (2009). “Öz-Belirleme Kuramı Çerçevesinde İhtiyaç Doyumu, İçsel Güdülenme Ve Bağlanma Stilllerinin Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarına Etkileri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, Münevver (2014), “Okul Öncesi Yöneticilerinin Yaratıcı Liderlik Özellikleri İle Okul İklimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, YL Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Plagnol, A. C., Easterlin, R. A. (2008). “Aspirations, Attainments, And Satisfaction: Life Cycle Differences Between American Women And Men”. Journal Of Happiness Studies, Volume: 9, Issue: 4, pp: 601-619.

Rees, G., Goswami, H. Ve Bradshaw, J. (2010). “Developing An Index Of Children’s Subjective Well-Being İn England”. UK: The Children’s Society.

Renshaw, T. L., Long, A. C. ve Cook, C. R. (2015). “Assessing Teachers’ Positive Psychological Functioning At Work: Development and Validation of the Teacher Subjective Wellbeing Questionnaire”. School Psychology Quarterly, 30(2), 289-306.

Ryff, C. D. ve Singer, B. H. (2008). “Know Thyself And Become What You Are: A Eudaimonic Approach To Psychological Well-Being”. Journal of happiness studies, 9(1), 13-39.

Saföz Güven, İlkay Gurbet (2008). “Fen ve Genel Lise Öğrencilerinin Cinsiyet ve Sosyometrik Statülerine Göre Öznel İyi Oluş Düzeyleri, Genel Sağlık Örüntüleri ve Psikolojik Belirti Türleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Adana.

Sarı Tuğba, Çakır S. Gülfem (2016), “Mutluluk Korkusu İle Öznel Ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, ISSN: 2146-9199. Cilt:5 Özel Sayı Makale No: 25, ss.222-229.

Saygın, Yeliz. (2008). “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek, Benlik Saygısı ve Öznel İyi Oluş Düzeylerinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Seyidoğlu, Halil (2000), *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, Güzem Yayıncılık. İstanbul.
- Shokoufeh, Saeed(2014), “Erzurum’da Farklı Branşlarla İlgilenen Sporcular İle Spor Yapmayan Bireylerin Kişilik Ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Soutter, A. K. (2011). “What Can We Learn About Wellbeing İn School?” *Journal of Student Wellbeing*, 5(1), 1-21.
- şahin Mustafa, Aydın Betül, Sarı Serkan Volkan, Kaya Sezen, Pala Havva (2012), “Öznel İyi Oluşu Açıklamada Umut Ve Yaşamda Anlamanın Rolü”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:20 No:3, ss.827-836.
- şahin, Erhan (2016), “Sporcu Ve Sporcu Olmayan Bedensel Engelli Bireylerin Özgüven Ve Sosyal İstenirlik Durumlarının Karşılaştırılması”, YL Tezi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- şentürk, Nesrin (2009), “Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Süreçlerinde Aile Kurumunun Etkisi: Sakarya Üniversitesi Örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- şireli, Özlem (2012), “Depresyon Tanısı Almış Ergenlerde Anne Baba Kabul Reddi, Kontrolü Ve Aile İçi İlişkilerin Depresyon şiddetine Etkisi”, Ankara Üniversitesi, Tıp Fakóltesi, Tıpta Uzmanlık, Ankara Üniversitesi Tıp Fakóltesi, Ankara.
- şişman, Mehmet, Turan Selahattin (2004), “Bazı Örgütsel Değişkenler Açısından Çalışanların İş Doyumu Ve Sosyal Duygusal Yalnızlık Düzeyleri (Meb şube Müdür Adayları Üzerinde Bir Araştırma)”, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 5 Sayı: 1.
- Terzi, ř. (2005). “Öznel İyi Olmaya İlişkin Psikolojik Dayanıklılık Modeli”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tuzgöl Dost Meliha (2007), “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, (2), 22, ss.132-143.
- Tuzgöl Dost, Meliha. (2004). “Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- Türkmen Mustafa,(2012), “Öznel İyi Oluşun Yapısı ve Anababa Tutumları, Özsaygı Ve Sosyal Destekle İlişkisi: Bir Model Sınaması”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5/1, 41-73.
- Uçan Ayşegül - Kıran Esen Binnaz (2015), “Ergenlerin Öznel İyi Oluşlarının Toplumsal Konum İle İlgili Risk Alma Değişkenine Göre İncelenmesi”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, ss.288-299. DOI: 10.17860/efd.22192.
- Ulloa, L. B. F., Moller, V. ve Sousa-Poza, A. (2013). “How Does Subjective Well-Being Evolve With Age? A Literature Review”. *Journal of Population Ageing*, 6, 227-146.
- Vermaat, J. R. C. (2005). “Household Production, Health And Happiness”. Phd. Thesis, Wageningen University.
- Veziroğlu Çelik, Mefharet (2014), “Okul öncesi eğitimde örgütsel iklimin öğretmen performansına etkisi”, YL Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- WHO (World Health Organization). (Online). Web:http://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf (indirilme tarihi -Nisan 2018)
- Wilson, W. (1967). “Correlates Of Avowed Happiness”. *Psychological Bulletin*, 67(4), 294-306.
- Yalçın, İlhan (2014), “İyi Oluş ve Sosyal Destek Arasındaki İlişkiler: Türkiye’de Yapılmış Çalışmaların Meta Analizi”, *Türk Psikiyatri Dergisi*,25, ss. 1-12.
- Yalız Solmaz, Dilek (2014), “Öğretmen Adaylarının Öznel İyi Oluş Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Bir Araştırma”, *Journal of International Social Research*, Vol. 7 Issue 35, p651-657.
- Yavuz, Ç. (2006), “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Öğrencilerinde Öznel İyi Olma Hali, Psikiyatrik Belirtile ve Bazı Kişilik Özellikleri: Karşılaştırmalı Bir Çalışma”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yıldırım, Mehmet (2015), “Üniversite Öğrencilerinin Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelere Katılımları Ve Yaşam Kalitelerinin Akademik Başarı Ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi”, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yılmaz E., Aslan H. (2013) “Öğretmenlerin İş Yerindeki Yalnızlıkları Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 3(3),s:59-69.)

Yurcu Gülseren, Atay Hakan (2015), “Çalışanların Öznel İyi Oluşunu Etkileyen Demografik Faktörlerin İncelenmesi: Antalya İli Konaklama İşletmeleri Örneği”, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 2, ss.17-34. ISSN: 1624-7215.

Yurcu Gülseren, Kocakula Özge (2015), “Konaklama İşletmelerinde Çalışan Yalnızlığının Öznel İyi Oluş Üzerine Etkisi”, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 1 (Sf. 30-41).

Yürük Bal, Emel (2015), “Spor Yapmanın Ergenlerin Benlik Saygısı Ve Öz Yeterliliklerine Etkisi”, YL Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.